

VIII kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ KOMISJI DO SPRAW UNII EUROPEJSKIEJ (NR 90)

z dnia 20 października 2016 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji do Spraw Unii Europejskiej (nr 90)

20 października 2016 r.

Komisja do Spraw Unii Europejskiej, obradująca pod przewodnictwem posła **Lecha Kołakowskiego (PiS)**, zastępcy przewodniczącej Komisji, rozpatrzyła:

I. W trybie art. 151 ust. 1 regulaminu Sejmu z uwzględnieniem art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 8 października 2010 r. Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady: Sprawozdanie z konwergencji z 2016 r. (przygotowane zgodnie z art. 140 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej) (COM(2016) 374 wersja ostateczna) i odnoszące się do niego stanowisko rządu.

II. W trybie art. 151 ust. 1 regulaminu Sejmu z uwzględnieniem art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 8 października 2010 r. Sprawozdanie Komisji dla Rady: Sprawozdanie z postępu prac w następstwie konkluzji Rady w sprawie współpracy celnej z krajami sąsiedztwa wschodniego (COM(2016) 375 wersja ostateczna) i odnoszące się do niego stanowisko rządu.

W posiedzeniu udział wzięli: **Leszek Skiba** podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów wraz ze współpracownikami, **Marian Banaś** podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów, szef Służby Celnej wraz ze współpracownikami, **Kinga Schlesinger** zastępca kierownika Wydziału Politycznego w Przedstawicielstwie Komisji Europejskiej w Polsce.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Joanna Heger** i **Agnieszka Maciejczak** – z sekretariatu Komisji w Biurze Spraw Międzynarodowych; **Marcin Fryźlewicz** i **Dorota Olejniczak** – eksperci ds. legislacji z Biura Analiz Sejmowych, **Piotr Russel** – specjalista ds. systemu gospodarczego z BAS.

Przewodniczący poseł Lech Kołakowski (PiS):

Otwieram posiedzenie Komisji do Spraw Unii Europejskiej. Stwierdzam kworum. Witam wszystkich posłów członków Komisji, posłów do Parlamentu Europejskiego, ministrów i towarzyszące im osoby. Czy są uwagi do porządku dziennego? Nie słyszę. Wobec tego stwierdzam, że Komisja przyjęła porządek dzienny.

Przechodzimy do pkt I, czyli rozpatrzenia w trybie art. 151 ust. 1 regulaminu Sejmu z uwzględnieniem art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 8 października 2010 r. Sprawozdania Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady: Sprawozdanie z konwergencji z 2016 r. (przygotowane zgodnie z art. 140 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej) (COM(2016) 374 wersja ostateczna) i odnoszącego się do niego stanowiska rządu. Rząd jest reprezentowany przez pana ministra Leszka Skibę podsekretarza stanu w Ministerstwie Finansów. Bardzo proszę o wprowadzenie do tego tematu.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów Leszek Skiba:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący, szanowni państwo, mamy do czynienia z informacją rządu na temat sprawozdania Komisji dla PE i Rady z konwergencji roku 2016. Otóż, Komisja Europejska, jak i Europejski Bank Centralny co dwa lata przygotowują raport konwergencji, informując, w jakim stopniu kraje są przygotowane do przyjęcia wspólnej waluty.

W bieżącym roku, w połowie roku, mieliśmy właśnie do czynienia z taką sytuacją, że Komisja przygotowała raport o konwergencji. Stanowisko rządu ma charakter informacyjny, czyli informuje o zawartości tego raportu. Jednym z istotnych elementów tego raportu jest informacja o spełnieniu tak zwanych kryteriów konwergencji. W przypadku Polski mamy do czynienia z wypełnieniem wszystkich poza dwoma kryteriami. Wypełnione jest przede wszystkim kryterium inflacyjne oraz dwa kryteria fiskalne, czyli dotyczące deficytu i długu. Polska, tak jak inne kraje, nie wypełnia dwóch kryteriów. Pierwsze to jest kryterium prawne dotyczące bardzo restrykcyjnych określonych zapisów co do niezależności NBP. To kryterium obejmuje chociażby zastrzeżenie dotyczące przysięgi, kontroli ze strony NIK czy faktu składania przez Narodowy Bank Polski informacji o założeniach polityki pieniężnej do Rady Ministrów.

Nie są to istotne zastrzeżenia, to są raczej techniczne zastrzeżenia prawne, które z punktu widzenia niezależności Banku Centralnego zapisanego w konstytucji nie są kluczowe. One byłyby istotne teoretycznie w momencie przyjmowania przez Polskę wspólnej waluty. Drugi aspekt to jest kryterium kursowe. Z faktu, że Polska nie uczestniczy w mechanizmie ERM II, wynika to, że to kryterium nie jest spełnione, ale to nie oznacza, że przedział wahań kursowych nie jest wypełniony. Bo tak naprawdę wahania kursowe polskiego złotego w stosunku do euro utrzymują się, jak możemy to dokładnie zobaczyć, w przewidzianym przedziale plus minus 15%. W związku z tym po prostu nie jest spełniony techniczny warunek, jakim jest właśnie wejście do mechanizmu ERM II i przebywanie w nim przez dwa lata.

Ten dokument ma charakter informacyjny i w gruncie rzeczy zakończony jest wnioskiem, że Polska nie spełnia wszystkich wymogów związanych z konwergencją i nie klasyfikuje się pod tym względem do przyjęcia wspólnej waluty. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Lech Kołakowski (PiS):

Bardzo dziękuję. Sprawozdawcą do tego dokumentu jest pani poseł Agata Borowiec. Bardzo proszę panią poseł o zabranie głosu.

Posel Agata Borowiec (PiS):

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, panie ministrze, Wysoka Komisjo, ja może tylko dopowiem, że omawiany dokument dotyczy postępu w wypełnianiu kryteriów konwergencji przez państwa członkowskie objęte derogacją. Jest to siedem państw. Są to: Rumunia, Bułgaria, Czechy, Węgry, Polska, Chorwacja i Szwecja. W odniesieniu do kryterium prawnego, które Polska nie spełnia, chciałabym dopowiedzieć, że to kryterium spełnia właściwie tylko jedno z tych siedmiu państw, czyli Chorwacja. W związku z tym nie będę powtarzać wszystkiego, co pan minister powiedział. Proponuję, aby poprzeć stanowisko rządu i przyjąć do wiadomości sprawozdanie z konwergencji z 2016 r. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Lech Kołakowski (PiS):

Bardzo dziękuję, pani poseł. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa chce się wypowiedzieć w sprawie tego dokumentu? Bardzo proszę.

Posel Marcin Święcicki (PO):

Ja mam tylko pytanie. Panie ministrze, gdyby pan był uprzejmy jeszcze raz nam naświetlić sprawę niezgodności naszego ustawodawstwa o Narodowym banku Polskim z kryteriami niezależności banku, bo mamy tę niezależność bardzo mocno zapisaną w konstytucji. Wspominał pan, że chodzi o informację przekazywaną do Sejmu o założeniach polityki pieniężnej. Jakie punkty kwestionuje Komisja w sprawie niezależności naszego banku centralnego? To jest jedno pytanie.

A drugie, jeśli chodzi o kryterium walutowe, którego żaden kraj nie spełnia, czy jest możliwe spełnienie tego kryterium, dopóki się nie wejdzie do węża walutowego, dopóki się nie podejmie decyzji o rozpoczęciu całej procedury wchodzenia do euro? Bo przecież wcześniej chyba technicznie to kryterium nie może być spełnione bez decyzji o wejściu do euro i bez tych pierwszych dwóch lat utrzymywania się w wężu. Te kraje jakby z automatu nie spełniają tego warunku, bo nie podjęły decyzji o wejściu do euro. Chciałbym się upewnić w tej sprawie, czy ja dobrze interpretuję.

Przewodniczący poseł Lech Kołakowski (PiS):

Bardzo proszę, panie ministrze.

Podsekretarz stanu w MF Leszek Skiba:

Dziękuję bardzo. Generalnie nikt nie ma wątpliwości, że Narodowy Bank Polski jest niezależnym wobec rządu podmiotem, prowadzącym niezależną politykę pieniężną. Ogólnie rzecz biorąc, zasady, które zostały przyjęte, jeśli chodzi o reguły funkcjonowania banków centralnych, które znajdują się w strefie euro, są dosyć rygorystyczne. Obejmują bardzo szczegółowe techniczne kwestie, które mogą, zdaniem Europejskiego Banku Centralnego, wskazywać na jakieś ryzyka nieznaczne chociażby wpływu. Takim przykładem jest składanie przysięgi przez prezesa banku centralnego przed parlamentem. Generalnie to oznacza pewnego rodzaju zależność. Przykładem jest to, że Najwyższa Izba Kontroli jest wyznaczona do kontroli działań, chociażby wykonania polityki pieniężnej. Coroczne sprawozdanie jest przygotowywane przez NIK i jest tu założenie, że to nie jest instytucja tak naprawdę audytorska, w związku z tym ten mechanizm powinien być zdaniem EBC przeprowadzony inaczej. Taką wątpliwością chociażby jest fakt, że NBP, przygotowując założenia o polityce pieniężnej, kieruje je do Rady Ministrów, a ten fakt kierowania budzi pewnego rodzaju wątpliwość, czy to oznacza, że Rada Ministrów może tu coś powiedzieć czy nie.

Z punktu widzenia prawdziwej niezależności to nie są istotne kwestie. Wszystkie kraje, które wchodziły do strefy euro, musiały te drobiazgi usunąć. I rzeczywiście nie są to kluczowe rzeczy z punktu widzenia prawdziwej, realnej niezależności. Oczywiście Komisja Europejska ma pewną przyjętą praktykę dla krajów strefy euro, które musiały dokonać drobnych zmian legislacyjnych. W odpowiednim momencie kraj, który będzie chciał przyjąć euro, będzie musiał te elementy skorygować.

Drugie pytanie dotyczyło węża walutowego. Polska nie jest w węźle walutowym. Oczywiście dyskusja o węźle walutowym jest długa. Przypomnę chociażby szereg wypowiedzi prezesa Belki, który zwracał uwagę na istotne ryzyko dla rezerw walutowych, które przynosi przebywanie w mechanizmie ERM II. W związku z tym pod tym względem to jest temat, który jest w pewnym sensie kłopotliwy. Dla kraju o tak dużej płynności na rynku walutowym wchodzenie w mechanizm ERM II jest ryzykowny. To znaczy, łatwiej jest być małym krajem, którego płynność i liczba transakcji na rynku walutowym jest nieznaczna, typu Litwa, Słowacja. Im mniejszy kraj, im mniejsza płynność, tym ryzyko narażenia na ataki spekulacyjne jest mniejsze, a im większy kraj – tym ryzyko jest większe. W związku z tym mechanizm ERM II w przypadku dużych krajów jest pewnego rodzaju kłopotem.

Komisja i Europejski Bank Centralny na roboczo mają świadomość, że to może być w przyszłości istotny problem, jeśli chodzi o przyjęcie euro przez Polskę. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Lech Kołakowski (PiS):

Dziękuję. Czy jeszcze ktoś z państwa chce się wypowiedzieć w sprawie tego dokumentu? Nie widzę zgłoszeń. Zapytam, czy jest sprzeciw wobec decyzji Komisji o przyjęciu do wiadomości informacji dotyczącej tego dokumentu? Nie widzę. **Stwierdzam, że Komisja przyjęła do wiadomości informację rządu na temat dokumentu o sygnaturze COM(2016) 374 wersja ostateczna i odnoszącego się do niego stanowiska rządu.** Na tym zamykam rozpatrywanie pkt I.

Przechodzimy do pkt II czyli rozpatrzenia w trybie art. 151 ust. 1 regulaminu Sejmu z uwzględnieniem art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 8 października 2010 r. Sprawozdania Komisji dla Rady: Sprawozdanie z postępu prac w następstwie konkluzji Rady w sprawie współpracy celnej z krajami sąsiedztwa wschodniego (COM(2016) 375 wersja ostateczna) i odnoszącego się do niego stanowiska rządu. Rząd jest reprezentowany przez pana ministra Mariana Banasia, szefa Służby Celnej, podsekretarza stanu w MF. Bardzo proszę pana ministra o wprowadzenie do tego tematu.

Podsekretarz stanu w MF, szef Służby Celnej Marian Banaś:

Szanowny panie przewodniczący, szanowna Komisjo, szanowni państwo, rozpatrujemy dziś sprawozdanie Komisji dla Rady z postępu prac w następstwie konkluzji Rady w sprawie postępów w zakresie współpracy celnej z krajami sąsiedztwa wschodniego.

Jest to dokument o charakterze nielegislacyjnym, którego celem jest dokonanie oceny postępów osiągniętych w priorytetowych obszarach określonych przez Radę UE w konkluzjach Rady w sprawie postępów w zakresie współpracy celnej z krajami sąsiedztwa wschodniego przyjętych podczas posiedzenia Rady ds. Gospodarczych i Finansowych w Brukseli w dniu 28 stycznia 2014 r.

Dokument zawiera informacje na temat relacji celnych z partnerami wschodnimi i Rosją, zaktualizowane od czasu poprzedniego sprawozdania Komisji z postępu prac w następstwie konkluzji Rady w sprawie współpracy celnej z krajami sąsiedztwa wschodniego, Bruksela, 21 listopada 2013 r. Sprawozdanie Komisji opisuje obecny stan współpracy celnej z krajami sąsiedztwa wschodniego, uwzględniając priorytety wskazane przez Radę w jej konkluzjach. Wskazuje szereg konkretnych działań, które mają na celu poprawę funkcjonowania administracji celnych tych krajów.

Należy podkreślić, że relacje z krajami sąsiedztwa wschodniego są jednym z priorytetów polityki zagranicznej RP, a co za tym idzie, także w sferze celnej Polsce zależy, aby wymiana handlowa UE z tym obszarem przebiegała bez zakłóceń, a jednocześnie z zachowaniem niezbędnego poziomu kontroli legalności i bezpieczeństwa obrotu towarowego. Istotne jest zatem, by kraje sąsiedztwa wschodniego stopniowo przyjmowały standardy unijne. Popieramy wszelkie działania propagujące nowe rozwiązania w sferze legislacyjnej, organizacyjnej, a także tam, gdzie jest to uzasadnione i możliwe, w dziedzinie technicznej – finansowanie na przykład niezbędnego zakupu sprzętu i wyposażenia ze środków odpowiednich programów pomocowych UE.

Należy zaznaczyć, że działania takie polegają na przekazywaniu najlepszych praktyk, co najczęściej realizowane jest poprzez wizyty studyjne, szkolenia, warsztaty, ale także projekty pilotażowe w wybranych dziedzinach. I takie szkolenia mają miejsce również w naszym kraju z udziałem celników z Ukrainy czy innych krajów naszego sąsiedztwa.

Priorytety współpracy celnej. Chciałbym przypomnieć, jakie są priorytety współpracy celnej określone przez Komisję Europejską. Współpraca celna z krajami sąsiedztwa wschodniego skoncentrowana jest na następujących obszarach: po pierwsze rozwijanie bezpiecznych i niezakłóconych szlaków handlowych, w szczególności poprzez uruchamianie pilotażowych projektów wyprzedzającej wymiany informacji celnych między państwami członkowskimi a krajami sąsiedztwa wschodniego, co ma prowadzić do lepiej ukierunkowanych kontroli oraz do ułatwień w handlu. Po drugie wspieranie krajów sąsiedztwa wschodniego przy opracowywaniu systemów dla upoważnionych przedsiębiorców AEO oraz przygotowania niezbędnych prawnych warunków wstępnych dla potencjalnego wzajemnego uznawania statusu AEO w UE. Po trzecie zachęcanie krajów sąsiedztwa wschodniego do podjęcia zasadniczych kroków prowadzących do przystąpienia do konwencji o wspólnej procedurze tranzytowej i konwencji o uproszczeniu formalności w obrocie towarowym oraz wspieranie ich w tym procesie.

Promowanie kontroli ryzyka i walki z nadużyciami finansowymi, w szczególności poprzez zacieśnienie współpracy operacyjnej, organizację kolejnych wspólnych operacji celnych z udziałem krajów sąsiedztwa wschodniego, określanie zasad monitorowania ilości produkowanych wyrobów tytoniowych, by była ona współmierna do legalnego popytu.

Wspieranie modernizacji systemu celnego, w szczególności poprzez pełne wykorzystywanie możliwości oferowanych przez obecne i przyszłe unijne instrumenty finansowania w celu zakupu sprzętu, realizacji programów partnerskich, szkolenia funkcjonariuszy celnych oraz wymianę doświadczeń i najlepszych praktyk.

Pragnę zaznaczyć, że Służba Celna RP wnosi istotny wkład do współpracy z krajami sąsiedztwa wschodniego, organizując wiele wizyt studyjnych i warsztatów, jak też uczestnicząc w pracach wielu grup eksperckich przy programach pomocowych dla poszczególnych krajów. Krótka informacja o przeprowadzonych i trwających działaniach została przedstawiona w stanowisku rządu.

Konkludując, wnosimy o przyjęcie do wiadomości stanowiska rządu w sprawie dokumentu Sprawozdanie Komisji dla Rady z postępu prac w następstwie konkluzji Rady w sprawie postępów w zakresie współpracy celnej z krajami sąsiedztwa wschodniego. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Lech Kołakowski (PiS):

Dziękuję, panie ministrze. Sprawozdawcą do tego dokumentu jest pan poseł Grzegorz Janik. Bardzo proszę pana posła o zabranie głosu.

Poseł Grzegorz Janik (PiS):

Panie przewodniczący, panie ministrze, Wysoka Komisjo, oczywiście zgadzam się z tym, co powiedział pan minister. Wiadomo, że współpraca w zakresie stosunków celnych z partnerami wschodnimi, z Rosją, jest niezwykle istotna z punktu widzenia interesów gospodarczych i finansowych Polski. Jak wiemy, granica wschodniej Polski to granica UE, dlatego te działania są tak ważne. Dlatego, panie ministrze, ja oczywiście się zgadzam i również rekomenduję przyjąć ten dokument, ale chcę zapytać, bo w tych dokumentach mamy zapisane i rzeczywiście odbywa się dużo warsztatów z różnymi krajami, nie tylko z naszymi sąsiadami, ale również z Gruzją i z innymi krajami.

Mówił pan również o pilotażu. Chciałbym zapytać o ten pilotaż, czego on dotyczył i z jakim krajem był prowadzony. Na koniec chcę też jeszcze zapytać, czy ta współpraca – szczególnie chodzi mi o granicę wschodnią – układa się tak, jak byśmy sobie życzyli. Ile tam jeszcze jest do zrobienia, bo zdaję sobie sprawę, że szczelności tu nigdy nie osiągniemy, ale wygląda praca na granicy wschodniej. To takie dodatkowe pytanie. Ale głównie chodzi mi o ten pilotaż, o którym pan mówił.

Przewodniczący poseł Lech Kołakowski (PiS):

Bardzo dziękuję. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa chce się wypowiedzieć w sprawie tego dokumentu? Nie widzę zgłoszeń. Bardzo proszę, panie ministrze.

Podsekretarz stanu w MF, szef Służby Celnej Marian Banaś:

Poproszę pana dyrektora o udzielenie odpowiedzi, bo uczestniczy w tym pilotażu i lepiej zna szczegóły. Bardzo proszę, panie dyrektorze.

Dyrektor Departamentu Polityki Celnej MF Tadeusz Senda:

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, państwo posłowie, Służba Celna, tak jak to zostało powiedziane, rzeczywiście aktywnie współdziała głównie z krajami partnerstwa wschodniego, bo takie było nasze założenie jeszcze w czasie polskiej prezydencji w UE, że chcemy rozwijać naszą aktywność na tym polu. Nasze relacje są szczególnie mocno widoczne z Ukrainą. To jest ten partner, z którym podejmujemy różnego rodzaju działania, programy twinningowe i pilotażowe. Do najważniejszych trzeba zaliczyć kwestie wspólnych odpraw celnych na przejściach granicznych. To jest ten element, który rozwijaliśmy i którym doprowadziliśmy do tego, że kodeks Schengen został na tyle zmodyfikowany, że możemy rozszerzać ten pomysł, tę koncepcję. Działania w tym zakresie rzeczywiście przyniosły szereg dobrych efektów. Były one związane z tym, że celnicy i straż graniczna funkcjonowali wspólnie na jednym przejściu i mogli ze sobą współpracować, powodując dodatkowe ułatwienia dla przedsiębiorców, ograniczając czas ich pobytu na granicy, ale również było to dobre działanie antykorupcyjne, bo w momencie kiedy jesteśmy wszyscy razem w jednym miejscu, wszyscy patrzymy sobie na ręce i widzimy, jak druga strona pracuje.

Drugim elementem tego pilotażu, tych relacji, był system wczesnego ostrzegania. Zaczęliśmy go na Ukrainie, potem na Białorusi. To jest element długofalowych działań, gdzie w momencie zagrożenia, kryzysu na granicy – a ten kryzys czasami jest związany z różnymi sytuacjami, prosty remont powoduje blokadę, korek, kolejkę na granicy, czy inne trudności po drugiej stronie u naszych partnerów z Ukrainy czy Białorusi – na poziomie lokalnym dostajemy informację, że się coś dzieje, coś jest przewidywane, i wtedy następuje reakcja. Mamy wyznaczone limity na odprawę samochodów ciężarowych, ale również pasażerskich. W momencie kiedy na zmianie jest odprawiana mniejsza liczba samochodów, od razu następuje szybka bezpośrednia relacja między kierownikiem oddziału polskiego i zagranicznego. Jeżeli oni nie są w stanie rozwiązać problemu, przechodzimy na wyższy poziom i wchodzimy na relacje dyrektora Izby Celnej po naszej stronie i jego odpowiednika po drugiej stronie. W końcu wchodzi to na poziom szefów. Jest więc system zabezpieczenia, aby takich sytuacji było jak najmniej, kiedy następuje kryzys. To rzeczywiście udało nam się zrealizować i to działa. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Lech Kołakowski (PiS):

Dziękuję. Czy ktoś z państwa posłów chce się jeszcze wypowiedzieć? To zapytam, czy jest sprzeciw wobec decyzji Komisji o przyjęciu do wiadomości informacji dotyczącej tego dokumentu? Nie słyszę. **Stwierdzam, że Komisja przyjęła do wiadomości informację rządu na temat dokumentu o sygnaturze COM(2016) 375 wersja ostateczna i odnoszącego się do niego stanowiska rządu.** Na tym zamykam rozpatrywanie pkt II.

Przystępujemy do spraw bieżących. Kolejne posiedzenia Komisji odbędą się dzisiaj o godzinie 12.00 i 13.15 w tej sali. Czy ktoś z państwa posłów chciałby zabrać głos? Nie widzę zgłoszeń. Na tym zamykam rozpatrywanie pkt III.

Informuję, że na tym porządek dzienny został wyczerpany. Protokół z dzisiejszego posiedzenia będzie wyłożony do przejrzania w sekretariacie Komisji w Kancelarii Sejmu. Zamykam posiedzenie Komisji.